

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště oponenta,
instituce**

Mgr. Denisa Nečasová, Ph.D.

Nový socialistický člověk. Československo 1948-1956

prof. PhDr. Dana Musilová, CSc.

Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta,
Historický ústav

Oponentský posudek habilitační práce Denisy Nečasové, *Nový socialistický člověk. Československo 1948–1956*, Brno 2018, 272 s.

Mgr. Denisa Nečasová, Ph.D. předkládá jako habilitační spis monografii *Nový socialistický člověk. Československo 1948–1956*, která vznikla za podpory Grantové agentury České republiky a péči brněnského nakladatelství Host. Pro svůj výzkum zvolila originální, dosud opomíjené téma stojící na okraji zájmu historiografie daného období. Většina historiček a historiků stále považuje za výzkumnou prioritu negativní stránky československého komunistického režimu; z tohoto směru bádání vznikla řada pozoruhodných prací. Ty však vesměs nedávají odpověď na otázku, proč se komunistický režim těšil zejména na svém počátku podpoře veřejnosti. Habilitantku zaujala právě tato, po mém soudu, naprosto zásadní otázka a pokusila se hledat (a našla) na ni odpověď právě prostřednictvím konceptu nového socialistického člověka. Text, který vznikl jako produkt soustředěného a několikaletého badatelského úsilí, je při vší kritičnosti vynikajícím příspěvkem k dějinám (nejen) československého komunistického režimu.

Habilitantka rozčlenila téma do šesti vzájemně propojených logických celků, které poskytují čtenáři komplexní pohled na koncept nového člověka. Nabízí se však otázka, proč je kapitola o sovětském člověku zařazena až na konec textu, když se na v ní sledovanou problematiku bohatě odkazuje v přecházejících kapitolách o konceptualizaci nového socialistického člověka, dělníka a nové ženy.

Úvod obsahuje precizní formulaci výzkumného problému s četnými odkazy na zahraniční literaturu, s níž je habilitantka výtečně obeznámena. To jí umožnilo zasadit téma do kontextu soudobého evropského a světového historického bádání o komunistických režimech. Vyslovuje zde rovněž hypotézu (a posléze ji potvrzuje), že komunistický režim nabízel „pozitivní vizi budoucnosti“, jinými slovy naději, která mu získávala sympatie veřejnosti. Za velmi přínosné považují zkoumání konstruktů nového socialistického člověka v kontextu modernity. V úvodu jsou rovněž precizně vymezeny a vysvětleny pojmy, s nimiž habilitantka posléze operuje při svém výzkumu a psaní. Jediný pojem, s nímž se obtížně ztotožňuji, je termín „komunistické panství“, resp. „panství“. Vysvětlení nechybí, považuji ho však spíše za instrumentální, nežli věcně podložené.

Práce má nesporný odborný přínos a je po obsahové a metodologické stránce srovnatelná se zahraničními texty k dané problematice. Domácí texty překonává originálním přístupem, širí svého záběru a zejména v metodologické rovině. Habilitantka pracuje primárně

s diskurzivní analýzou, kterou bezvadně ovládá, a dokáže z ní vytěžit maximum potřebného pro osvětlení všech podstatných souvislostí zkoumané problematiky. Částečně využila rovněž genderovou analýzu, zejména v kapitolách o dělníkovi a nové ženě, kde se takový metodologický přístup logicky nabízí. Oba použité metodologické přístupy jsou nosné a vhodně korespondují s tématem.

Ocenění zaslouží zejména třetí kapitola nazvaná Nová žena, jež podstatným způsobem rozšiřuje dosavadní znalosti a představy o postavení ženy v prvních letech existence komunistického režimu. Přesvědčivě vyvrací v poslední době opakovaně prezentovaný názor o vysoké míře emancipace československých žen v období komunistického režimu. Nová žena je ostatně tématem, na němž habilitantka systematicky pracuje už od doby, kdy psala disertační práci. Pojetí kapitoly o nové ženě v habilitačním spisu obsahuje sofistikovanější analýzu ženských rolí v komunistickém režimu ve srovnání s předcházejícími pracemi.

Zpracování práce má vysokou úroveň po obsahové i formální stránce. Originální téma, hluboká znalost problematiky, moderních metodologických postupů a schopnost interpretace literatury a pramenů daly vzniknout práci, kterou lze považovat za zásadní příspěvek k historiografii komunistického režimu. Pokud by byla přeložená do angličtiny (což vřele doporučuji) a vydaná v některém z renomovaných zahraničních nakladatelství, oslovila by i větší počet zahraničních badatelů, než tomu bude u textu v českém jazyce. Práce je napsaná kultivovaným odborným jazykem, způsob citací odpovídá zvyklostem v oboru.

Habilitační spis má takovou odbornou úroveň, že ponechává jen malý prostor pro kritické námitky a vyvolává jedině otázky k diskusi, ať už se jedná o pojem „komunistické panství“, zařazení obecně pojaté kapitoly o sovětském člověku na konec textu, případně o emancipaci žen v době komunistického režimu.

Habilitační práce splňuje veškeré požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací daném oboru.

V Praze 4. března 2019

prof. PhDr. Dana Musilová, CSc.